

Nærings - og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo
E-post: postmottak@nfd.dep.no

09.01.2015

Høringssvar fra WWF-Norge – melding til Stortinget om vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett

WWF viser til høringsbrev av 7. november 2014 fra Nærings - og fiskeridepartementet (NFD) om melding til Stortinget om vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett, og oversender med dette vårt innspill.

Innledning

Norge er sjette største oppdrettsnasjon i et globalt perspektiv og det er bred politisk enighet om at Norge skal utvikles til å bli verdens ledende sjømatnasjon. Dette gir et spesielt ansvar for å sikre et levende hav og en blomstrende sjømatindustri, men for å få dette til er kunnskap og bærekraftig forvaltning avgjørende.

Fiskeri- og havbruksnæringen er Norges største eksportsektor, etter olje og gass. Norge er verdensledende på fiskeriforvaltning og det er forventning om dette også i tiden fremover. Atlantisk laks er naturlig i norske farvann, men ikke i de enorme mengdene som havbruksnæringen representerer. Dette medfører en ensidig påvirkning på omkringliggende miljø rundt produksjonsanleggene og har gitt ville populasjoner av laksefisk en bestandsregulerende effekt i norske farvann. Fôr til oppdrett av laks krever tilgang til store mengder marine råvarer og har derfor en påvirkning på fiskepresset på de globale fiskeriene.

Regjeringen Stoltenberg II la frem en bærekraftstrategi i april 2009 der det ble lagt vekt på fem hovedområder der oppdrettsindustrien påvirker miljøet, samt at det ble knyttet mål til hvert av disse for en framtidig havbruksnæring. Disse inkluderer: genetisk påvirkning og rømming, sykdom (inkludert parasitter), forurensing og utslipp, arealbruk og bruken av fôr. WWF har ved flere anledninger spilt inn at vi deler Regjeringen Stoltenbergs II syn på at disse fem problemområdene er de viktigste for å sikre en bærekraftig havbruksnæring i Norge. Arbeidet med tydelige og målbare indikatorer for bærekraftmålene fra strategien må prioriteres.

Riksrevisjonen påpekte i sin rapport fra 6. mars 2012¹ at forvaltningsmyndighetene ikke har fått til bærekraftig vekst innenfor oppdrettsnæringen. Etter mars 2012 har ikke forvaltningsmyndighetene kunne vise til veksten innenfor oppdrettsnæringen er miljømessig bærekraftig. I tillegg har Havforskningsinstituttet konkludert at det er middels eller høy sannsynlighet for at miljøeffektene av oppdrett ikke oppfyller målene i regjeringens bærekraftstrategi fra 2009. Instituttet vektlegger spesielt at en utvikling av multiresistens mot flere av de mest brukte legemidlene mot lakselus kan forverre situasjonen for villaks og sjørret. Tretten lokaliteter fikk vedtak fra Mattilsynet om utslakting av lokaliteten i 2013, ti hadde fått varsel pr 1.10.2014. Lakselus er pr dags dato den største trusselen for norsk oppdrettsnæring. WWF forventer derfor at en først sikrer bærekraftig drift innenfor nåværende produksjonsvolum før fremtidens potensiale skisseres.

---

https://www.riksrevisjonen.no/rapporter/Documents/2011-2012/Dokumentbase_3_9_2011_2012.pdf

Produksjonstallene for 2013 viste et volum på ca 1.218 000 tonn produsert laks og ørret. Dette er en økning på ca 40 % sammenlignet med produksjonsvolumet fra 2009, som var året for siste tildeling av nye ordinære konsesjoner for produksjon av laks og ørret. Gjennom mer effektiv drift har havbruksnæringen økt produksjonen med 40 % innenfor de gitte konsesjonene. Det er fortsatt et uforløst potensiale i de tildelte konsesjonene og dette må tas i betraktning når den videre utviklingen skal vurderes. Det er i tillegg verdt å merke seg at tildelingen av de såkalt grønne konsesjonene og tilbud om 5 % biomasseøkning ikke er ferdigstilt og disse også vil medføre en økt vekst.

Norsk havbruksnæring har hatt en enorm produksjonsvekst siden tidlig 70-tall og fremtiden avhenger av å utvikle en overordnet strategi for videre utvikling av næringa. Bærekraftig drift må sikres gjennom målbare indikatorer som skal være styrende for havbruksforvaltningen. Dette arbeidet må prioriteres fremfor å tillate ytterligere vekst i oppdrettsnæringen.

Forvaltning

I «Riksrevisjonens undersøkelse av havbruksforvaltningen» fra 2012 ble det påpekt en rekke mangler ved norsk havbruksforvaltning og Riksrevisjonen konkluderer med at en ikke har hatt bærekraftig vekst innenfor oppdrettsnæringen. 2 ½ halvt år etter undersøkelsen er det fortsatt mangler ved forvaltningen. Det er viktig at forvaltningen får rammer og midler til å gjennomføre de tiltak som er nødvendige for å lede havbruksnæringen på veien mot en bærekraftig produksjon, dagens produksjonsform har mange usikkerhetsmomenter ved seg. Det må settes mer ressurser inn i arbeidet med å få på plass konkrete bærekraftsindikatorer og -mål.

Veksten i næringen stiller krav til forvaltningsmyndighetene og det er naturlig at akvakulturregelverket tilpasses denne. Det er svært viktig at produksjonen reguleres av et regelverk med klare og forutsigbare sanksjoner. Hensynet til vill laksefisk og marint miljø må vektlegges og tydeliggjøres i den kommende stortingsmeldingen. Naturmangfoldloven, vanddirektivet og flere internasjonale avtaler setter tydelige krav til en miljømessig bærekraftig drift av akvakulturanlegg. Norge har et internasjonalt ansvar for forvaltning av villaks. Det er påvist at genetisk påvirkning fra oppdrettslaks har hatt bestandsregulerende effekt på villaks. Naturmangfoldlovens § 8 om kunnskapsgrunnlaget og § 9 om føre-var-prinsippet må følges for å sikre at oppdrettsnæringen ikke har negativ påvirkning på miljøet. Den fylkeskommunale behandlingen av havbrukssøknader har vært gjeldende i snart fem år. Avgjørelsen om å la lokaldemokratiet få en sentral rolle i havbruksforvaltning har ført til lang saksbehandling og utfordringer med hensyn til å få til en områdeforvaltning. Det har ikke gitt en mer bærekraftig produksjon. Et eksempel at ikke har fått til en store nok brakkleggingsområder av tvers av fylkesgrenser

Den 4. februar 2011 leverte Gullestad-utvalget sin rapport «Areal til begjær» til daværende fiskeri- og kystminister Lisbeth Berg-Hansen. Lisbeth Berg-Hansen fikk utvetydige råd fra Gullestad-utvalget som hadde vurdert hvordan havbruksnæringen skulle utnytte sitt areal på en effektiv måte med minst mulig miljøpåvirkninger: Utvalget gikk inn for vekstpause i oppdrettsnæringen og foreslo å redusere biomassen i områder med vedvarende høye tap for å tilpasse biomassen til områdets bæreevne. Utvalget identifiserte tre hovedutfordringer for utvikling i laksenæring; lakselus, rømming og tap i produksjonen. Disse er i høyeste grad fortsatt gjeldende.

WWF mener:

- Ha et overordnet blikk på kysten som helhet. Det må etableres en forvaltningspraksis som vurderer effektene fra havbruk i et helt område, ikke bare på lokalitetsnivå.

- Det er viktig med avstander for å begrense smittekontakt mellom anleggene, kartlegging av strømforhold og tilstrekkelig brakklegging. Ingen overordnet plan på dette i dag.
- Legge til rette for egne produksjonsområder med store branngater mellom områdene.
- Kortere, og mer forutsigbar saksbehandlingstid.
- Legge til rette for ny teknologi, prioritere søknader om å ta i bruk løsninger som fremmer bærekraftig produksjon.
- Dagens oppdrettsanlegg har i realiteten tillatelse til drift i all fremtid, forutsatt at de driftes i tråd med regelverket. Det må bli enklere å inndra miljøskadelige tillatelser, alternativt å begrense den til 10-15 år.

Tilsyn

Regelverket avhenger i stor grad av egenrapportering ved uhell siden det å avdekke uregelmessigheter er vanskelig uten uanmeldte tilsyn (jf. Riksrevisjonens rapport 2012).

WWF mener havbruksnæringen bør være selvregulert i mindre grad enn den er i dag og at fokuset rettes mot mer myndighetskontroll. Offentlig tilsyn er en utfordrende oppgave med ca 1000 lokaliteter i drift til enhver tid, men det er nødvendig med et strengt, forutsigbart tilsyn og gode virkemidler for å følge opp useriøse aktører. Det er avgjørende at kontrollmyndighetene, Fiskeridirektoratet og Mattilsynet, bevilges med øremerkede midler over statsbudsjettet for 2016 for å sikre et effektivt tilsyn som vil hindre for eksempel overskridelse av lakselusgrenser.

Det må reageres strengt når oppdrettere som har fått evig eksklusiv rettighet til fellesarealer, ikke forvalter rettigheten i henhold til samfunnets krav. Regelverket avhenger i stor grad av egenrapportering ved uhell og det å avdekke uregelmessigheter er vanskelig uten uanmeldte tilsyn. Strengere reaksjoner uten at det er skapt forståelse for dette kan føre til at avvik ikke meldes inn, og det bør derfor jobbes med å lage gode veiledere for å få til en bærekraftig oppdrettsnæring.

WWF mener tilsynet må styrkes på områder som lakselus og overskridelse av maksimal tillatt biomasse (MTB). Det er tilnærmet umulig oppgave å kontrollere biomassen i et anlegg og det er ingen utveksling av informasjon mellom slakterier og offentlige myndigheter. Det må legges til rette for at Fiskeridirektoratet lettere skal kunne utveksle opplysninger med andre myndigheter som fører tilsyn med akvakulturnæringen

Havforskningsinstituttets "Risikovurdering norsk fiskeoppdrett 2013" slår fast at rømming av smolt ved utsett kan være opptil fem ganger så høyt som de innrapporterte tallene, blant annet på grunn av stor maskevidde. Det stilles ikke krav i lovverket i dag til at utsett minus registrerte døde og uslaktet skal matche. Denne kontrollen må styrkes ved å sammenligne hva oppdretter setter ut og hva som leveres til slakt.

WWF mener:

- Det må legges til rette for økt tilsyn av oppdrettsanlegg ved mistanke om uregelmessigheter.
- Det må utarbeides et system som kan gi nøyaktig oversikt over biomassen i anleggene.
- Tilsynsmyndighetene må i større grad kontrollere biomasse i anleggene.
- Mattilsynet må styrke tilsynet med oppdrettsnæringen og må få øremerkede midler over statsbudsjettet for 2016.

Rømming

Med ca 350 millioner fisk i sjøen til enhver tid er det ikke til å unngå at det forekommer rømminger fra anleggene. Det finnes ingen fasit på hvor mange fisk som har rømt og myndighetene er i stor grad avhengig av egenrapporteringer om rømmingsuhell. For 2014 har Fiskeridirektoratet registrert 283 000 rømt laks pr 30.11.2014. Med ett unntak (2012) har det årlige rømmingstallet passert 100.000 fisk og i 2/3 av de innrapporterte tilfellene er rømmingsårsak feil på not. HI har i risikovurderingen beregnet at det reelle antallet er ca én million årlig, med en klar overvekt av smolt. Dette er betraktelig høyere enn det årlige gjennomsnittet av de *rapporterte* rømmingene på ca 375.000 i 2001–2013.

Individmerking av oppdrettslaks er det viktigste tiltaket for å identifisere oppdretter og dermed minimere rømminger med ukjent opphav, og det er et viktig tiltak for å kunne skille mellom oppdrettslaks og villaks i elvene. Dessuten vil det kunne varsle om avvik som ikke er rapportert/oppdaget og på den måten avdekke systemfeil hos enkeltoppdrettere. Et pågående merkeprosjekt undersøker om skjell fra fisken skal kunne identifisere oppdretter.

WWF mener:

- Det må etableres et påbud om merking hvor fisken er sporbar tilbake til smolt-/oppdrettsanlegg når det nevnte prosjektet ovenfor er fullført.
- Uavhengig av konklusjon fra dette merkeprosjektet, vil det være tilgjengelig andre metoder for merking av oppdrettsfisk.

Ta i bruk best tilgjengelig teknologi

Høsten 2013 publiserte rådgivingselskapet Accenture² en rapport om produksjon av laks i lukkede systemer. Denne viste at det er interesse for, og vilje til, å ta i bruk ny teknologi for å produsere laks i lukkede eller dels lukkede systemer. Rapporten viste også at det er et kost-nytte-spørsmål for aktørene i næringen og at det er ønskelig med offentlige midler som skal stimulere til utviklingen.

WWF mener:

- Oppdrettsnæringen må utvikles i retning av mer lukkede driftsformer for å sikre minimal negativ påvirkning på miljøet.

Kunnskapsløft

En videre vekst i havbruksnæringen er avhengig av ny kunnskap om foredling av marine ressurser. WWF har etterlyst et kunnskapsløft på området bærekraftig oppdrett og mener det er avgjørende for at næringen skal kunne vokse på en forsvarlig måte. Det er viktig å kartlegge påvirkningene fra dagens produksjon før det tildeles flere konsesjoner og med det øke produksjonen i oppdrettsnæringen. Det må utvikles klare standarder for hva som er akseptabelt miljøavtrykk sett fra myndighetenes side og hvilke tiltak de vil sette ut i livet for å holde seg innenfor akseptabelt avtrykk. WWF vil ha økt satsing på FoU, og mener området marin bioteknologi er et spesielt viktig satsingsområde. Arbeidet med lukkede produksjonssystemer og triploid laks er andre viktige felt. Det marine miljø er et felt med mye ukjent kunnskap og et hav av muligheter. Det er viktig å styrke kunnskapen og å utnytte mulighetene for bærekraftig bruk av ressursene. I 2013 bevilget regjeringen 35 mill. kroner ekstra til marin forskning, i

---

² http://awsassets.wwf.no/downloads/accenture_prestudy_offshore_and_closed_systems_2013.pdf

2014 40 mill. kroner. Det er behov for ytterligere midler for å øke kunnskapen om produksjon i lukkede system og forskning på bruk av alternative marine ressurser i fôrproduksjon.

WWF mener:

- Det er behov for et kunnskapsløft i oppdrettsnæringen og det må bevilges 80 mill. kroner over statsbudsjettet for 2016 til dette.

Fôrressurser

Temaet er et av fem i regjeringen Stoltenbergs strategi fra 2009 og krever økt oppmerksomhet i årene fremover. Tilgangen på marine råvarer er en stadig større utfordring og det er viktig å ha et lavere forbruk av ville fiskeressurser i fôret og strenge miljøkrav til alle råvarer. Det må også legges til rette for bruk av alternative råvarekilder i årene framover.

WWF mener:

- Alle marine råvarer bør være sertifisert etter miljøstandarden MSC og minimum sertifisert etter IFFO RS -standard³ som sikrer at råvaren kommer fra fiskerier som er forvaltet etter FAO-Code of Conduct for Responsible Fisheries, at ikke råvaren kommer fra IUU-fiske og dessuten full åpenhet og sporbarhet rundt råvaren.
- Vegetabilske råvarer må komme fra bærekraftig produksjon. Soya bør være sertifisert etter RTRS.⁴ Palmeolje må være sertifisert etter RSPO⁵ sin standard.
- Forvaltningen må ha en hånd på rattet når alternative råvarekilder til fôrproduksjon skal utredes: Bruk av slakteavfall fra landdyr, storskala utnyttelse av tang og tare, bedre utnyttelse av slakteavfall fra fiskeriene og økt bruk av palmeolje er tema som vil prege næringen framover.

Ingen vekst

Næringens faginstanser (Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Miljødirektoratet og Havforskningsinstituttet) har advart mot økt vekst i næringen før indikatorer er på plass og vi mener det er viktig å lytte til disse. Tildelingen av de såkalt grønne konsesjonene er på det nærmeste ferdigstilt og disse vil, sammen med økt MTB i forbindelse med Russlands handelssanksjoner, medføre ytterligere vekst.

WWF mener:

- Alle dagens utfordringer, som rømming, lakselus, svinn og produksjon av fôr fra truede fiskebestander må være under kontroll før vekst kan aksepteres.

---

³ <http://www.iffonet.net/iffonet-rs>

⁴ <http://www.responsiblesoy.org/?lang=en>

⁵ <http://www.rspo.org/>

Indikatorer

Bærekraftindikatorer vil sette grenser for hva som er akseptabelt miljøavtrykk sett fra forvaltningens side og hvilke tiltak de vil sette ut i livet for å holde seg innenfor akseptabelt avtrykk.

WWF mener:

- Det er bærekraftig produksjon gjennom målbare indikatorer som skal være styrende for havbruksforvaltningen og en eventuell produksjonsvekst.

WWFs innspill til de konkrete punktene i høringsnotatet

Til høringsnotatets kapittel 7, *Mulig innretning for kapasitetsendringer*

WWF er av den absolutte oppfatning at fremtidens eventuelle vekst må baseres på et system med klare og forutsigbare handlingsregler. WWF mener det er bærekraftig produksjon gjennom målbare indikatorer som skal være styrende for utvikling av havbruksnæringen. Arbeidet med tydelige og målbare indikatorer for bærekraftmålene fra strategien er ennå ikke ferdigstilt og en eventuell vekst må vente til en har mulighet til å måle påvirkninger gjennom disse indikatorene.

WWF ønsker en videreføring av dagens produksjonsregime med konsesjoner og tildelt maksimal tillatt biomasse (MTB). Det er viktigere å finne tilfredsstillende løsninger for å sikre at produksjonen foregår innen gitte rammer for vekst, enn å utvide disse rammene. WWF mener alternativ 3 er beste løsning for å styrke dagens regelverk.

Til kapittel 8, *Om handlingsregel for justering av kapasitet, og 8.1, Hvilke miljøfaktorer kan inngå i en handlingsregel for kapasitetsjustering:*

WWF mener bærekraftmålene fra Regjeringen Stoltenbergs bærekraftstrategi (2009) bør vurderes som miljøfaktorer i en handlingsregel. Genetisk påvirkning og rømming, sykdom (inkludert parasitter), forurensing og utslipp, arealbruk og bruken av fôr.

Om genetisk påvirkning og rømming som miljøfaktorer i en handlingsregel for kapasitetsjustering

Med ca 350 millioner fisk i sjøen til enhver tid er det ikke til å unngå at det forekommer rømminger fra anleggene. I ca to av tre tilfeller er menneskelig svikt viktigste årsak til rømming og med økt produksjon vil risikoen for rømmingstilfeller kunne øke. Havforskningsinstituttet konkluderer⁶ med at omfanget av lakselus og genetisk påvirkning fra rømt laks gjør bærekraftsituasjonen i deler av norsk oppdrettsnæring svært problematisk. Likevel deler vi departementets oppfatning i notatet om at en «indikator skal kvantifisere et forhold» og WWF er med det enig i at rømming er lite egnet som indikator for en handlingsregel.

---

⁶ http://www.imr.no/filarkiv/2011/10/risikovurdering_akvakultur_oppdatering_300911.pdf/nb-no

Om sykdom (inkludert) parasitter som miljøfaktorer i en handlingsregel for kapasitetsjustering

Lakselus er en del av det naturlige mangfoldet i havet, men når enorme mengder verter i form av oppdrettslaks er tilgjengelig, vil mengdene lakselus bli uhåndterlig. Havbruksnæringen har erkjent at det er problematisk å kontrollere omfanget av lakselus, noe som blant annet resulterte i et titalls vedtak om utslakting av lokaliteter i 2013 og 2014. Utfordringene knyttet til lakselus er ikke løst og vil forsterke presset på oppdrettsfisk, så vel som villfisk i produksjonsområdene. WWF støtter utvikling av indikatorer for lakselus med strenge kriterier. Over tid kan det fremme løsninger som hindrer påslag og/eller hindrer spredning av lus fra anleggene. For det omkringliggende miljø er det positivt at det fokuseres på luseutslipp fra anlegget. WWF støtter et strengt krav til antall lus pr fisk og utslipp av lakselus i omkringliggende miljø. Det er viktig å merke seg at forvaltningen ikke må sette et fast akseptabelt nivå av lakselus. Nivået/kravet vil avhenge av andre faktorer og må kunne endres om nødvendig. Arbeidet som gjøres i forbindelse med lakselus vil også være til nytte i arbeidet med andre skadelige organismer (virus, bakterier og andre parasitter) i form av utvikling av strategier for bekjempelse.

Om forurensing og utslipp som miljøfaktorer i en handlingsregel for kapasitetsjustering

Havforskningsinstituttet har i sine «risikovurdering norsk havbruk» påpekt at utslipp av næringssalter ikke er et stort problem ved dagens drift. En økende produksjon vil imidlertid kunne skape uheldige konsekvenser og WWF ber om at resultater fra MOM (Matfiskanlegg Overvåking Modellering)-undersøkelser legges til grunn som en indikator og at det bør være minimum en MOM-B tilstand med klassifisering 1 eller 2. Det bør også vurderes krav til MOM-C-undersøkelser ved anleggene.

Om arealbruken som miljøfaktorer i en handlingsregel for kapasitetsjustering

WWF mener størrelsen på områdene er av stor betydning. Både produksjonsområder og branngater må ha en størrelse som åpner for et akseptabelt smittevern og beskyttelse av det marine liv. Det er ønskelig at store områder brakklegges samtidig.

Om fôrressurser som miljøfaktorer i en handlingsregel for kapasitetsjustering

I Regjeringens bærekraftstrategi fra 2009 uttalte regjeringen at havbruksnæringens behov for fôrråstoff må dekkes uten overbeskatning av de villlevende marine ressursene. Videre i samme strategi står det at fôrindustrien må arbeide videre med å erstatte marine ingredienser med andre kilder. I tillegg står det «For å sikre at den videre veksten i oppdrettsnæringa er bærekraftig på alle nivå må alt fôr brukt i produksjon av norsk oppdrettsfisk ha full miljøspørbarhet for alle råvarer, og dokumentasjonen skal være tilgjengelig for allmennheten.»

Bærekraftig bruk av ressurser er helt essensielt i produksjonen av fiskefôr. Dagens produksjonsvolum har medført at utnyttelsen av enkelte marine ressurser er i grenseland for hva som er akseptabelt. Norske oppdrettselskaper er viktig innkjøper av fiskemel og –olje på verdensmarkedet og det forventes en ansvarsbevissthet for å bidra til at marine ressurser ikke overfiskes i jakten på marine råvarer til bruk i fôrproduksjon.

FNs mat- og landbruksorganisasjon (FAO) la frem tall i 2012 som viser at 85 % av verdens fiskebestander er maksimalt utnyttet, overbeskattet, kollapset eller under gjenoppbygging. Det er derfor avgjørende at oppdrettsindustrien finner alternative måter å skaffe marine oljer på, for eksempel gjennom å bruke mer avskjær eller nye råvarer som alger.

I motsetning til departementet mener WWF at fôrressurser skal inngå i en vurdering av vekst. Bruken av ulike fôrressurser er bærekraftsindikatorer som til tider har stor påvirkning på både marine og vegetabiliske råvarer. Utnyttelse av råvarene vil være avgjørende for hvordan oppdrettsveksten kan arte seg.

WWF krever full sporbarhet og åpenhet rundt alle ressursene som benyttes til fôrproduksjonen. Vi mener det bør stilles krav om at råvareressursene er sertifisert etter IFFO RS-standarden (marine råvarer) og etter Roundtable-standarden (vegetabiliske råvarer).

Om disse kriteriene ikke kan imøtekommes, bør kapasitetsøkning avslås.

Til kapittel 8.2 Indikatorer

WWF ber departementet ta i bruk kravene fra etablerte og anerkjente sertifiseringsordninger som ASC (Aquaculture Stewardship Council)⁷ og MSC (Marine Stewardship Council)⁸ når indikatorer skal utvikles. Disse sertifiseringsordningene er uavhengige tredje-parts sertifiseringer som skal sikre bærekraftige fiskerier og oppdrettsproduksjon. Kravene i ASC dekker alle miljømessige og sosiale konsekvenser ved havbruksvirksomhet, MSC stiller krav til bruk av fangstmetoder og at en god forvaltning er ivaretatt.

De største oppdrettsaktørene i Norge er medlemmer av Global Salmon Initiativ (GSI)⁹. Alle medlemmene i GSI har forpliktet seg til å ASC-sertifisere all sin produksjon innen 2020. Dette betyr at også innkjøpere vil ha mulighet til å ta bærekraftige valg ved at volumet av ASC-laks vil øke (ca 70 % av verdens produksjon i 2013). Forbrukere vil kunne ta sine valg ved å velge ASC- og MSC-merkede produkter og være sikre på at bærekraften er ivaretatt gjennom en uavhengig standard. To eksempler som viser betydningen av ASC/MSC: Under OL i Rio i 2016 skal all sjømat som selges være ASC- eller MSC-sertifisert. IKEA vil kun selge ASC-sertifisert laks fra august 2015 i alle sine restauranter.

Til kapittel 8.2.2 Spesifikt om luseindikator

Havforskningsinstituttet og Veterinærinstituttet har kommet et langt stykke på vei med helt nye spredningsmodeller for lakselus. Institusjonene har varslet en helt ny tilnærming til problemløsningen, der man går bort fra dagens system basert på stadig strengere krav til gjennomsnittlig antall lakselus per oppdrettslaks, og heller fokuserer på utslippsgrenser. WWF ser fram til ferdigstillelse av dette arbeidet og mener dette må danne grunnlaget for fremtidens produksjon.

Litt avhengig av hvordan sluttresultatet blir, vil modellene gi bedre dokumentasjon av smittespredning og konsekvenser for laks i oppdrett og annet marint liv i bestemte områder. Det vil være viktig for å sikre bærekraftig vekst i områder som tåler produksjonsøkning og for å iverksette tiltak i områder som ikke kvalifiserer til bærekraftig drift.

Til kapittel 8.3.1 Prinsipp

WWF støtter forslaget om å innføre rød, gul og grønn kategori for miljøtilstand.

Til kapittel 8.3.2 Områdeinndeling

WWF støtter forslaget om å dele inn i kysten i produksjonsområder med «branngater» mellom områdene. Vi mener områdene bør utformes slik at de er store nok til å gi effekt med både dagens og fremtidens utfordringer og støtter inndelingen Arealutvalget har foreslått.

---

⁷ <http://www.asc-aqua.org/>

⁸ <http://www.msc.org/>

⁹ <http://www.globalsalmoninitiative.org/about-us/members/>

Innføring av egne produksjonsområder vil øke behovet for områdeforvaltning, som igjen vil styrke beskyttelsen av ville marine ressurser.

Til kapittel 8.3.3 Vurdering av miljøtilstanden i et område

WWF mener at det mest effektive tiltaket som vil bedre miljøtilstanden i særdeles problematiske områder, er å redusere antall oppdrettsfisk i disse områdene. Der det ikke er mulig å behandle seg ut problemet med lakselus, må antall luseverter reduseres. Førre-vår-prinsippet i naturmangfoldloven skal følges og det er viktig at det utvikles forutsigbare kriterier for vurderingene

Til kapittel 8.3.4 Frekvens og omfang på kapasitetsendringer

Modellen med bruk av trappetrinn er et godt tiltak dersom førre-var-prinsippet legges til grunn for valget av risikoprofil.

Til kapittel 8.3.7 Unntak fra handlingsregelen om kapasitetsjustering

WWF støtter forslaget om at det kan fattes enkeltvedtak som gjør unntak fra handlingsregelen.

Til kapittel 8.3.8 Flytting av tillatelser mellom produksjonsområder

Det vil være uheldig å åpne for «miljøbettinget flytting» av produksjon mellom produksjonsområdene, slik Arealutvalget åpnet for. Det er ønskelig med en produksjon som til enhver tid er tilpasset miljøforholdene i de enkelte områdene, og da vil flytting av produksjonen være forutsigbar nok.

Til Kapittel 10. Landbaserte og lukkede anlegg

Innføring av mulighet for å produsere kilostor smolt er av positiv karakter i dagens havbruk. Å redusere oppholdstiden for laksen i sjøfasen er viktig. Det er i denne perioden både laksen og miljøet rundt anleggene har de største utfordringene.

WWF ser utfordringene med å samle norsk havbruksnæring i lukkede anlegg i sjø, men vi er likevel opptatt av at havbruksnæringen utvikles i retning av mer lukkede driftsformer. Landbasert drift med dagens produksjonsvolum er en umulighet og ukjent teknologi gjør at drift i lukkede anlegg er et stykke fram i tid.

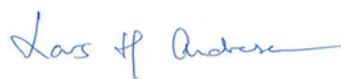
Høsten 2013 publiserte rådgivingselskapet Accenture¹⁰ en rapport om produksjon av laks i lukkede systemer. Denne viste at det er interesse for, og vilje til, å ta i bruk ny teknologi for å produsere laks i lukkede eller dels lukkede systemer. Rapporten viste også at det er et kost-nytte-spørsmål for aktørene i næringen og at det er ønskelig med offentlige midler som skal stimulere til utviklingen.

Departementet skriver i høringsnotatet at det inviteres til et høringsmøte etter den alminnelige høringen. Vi melder med dette vår interesse for å delta.

Med vennlig hilsen

Karoline Andaur
leder havmiljøprogrammet
kandaur@wwf.no

Lars Andresen
seniorrådgiver oppdrett
landresen@wwf.no

¹⁰ http://awsassets.wwf.no/downloads/accenture_prestudy_offshore_and_closed_systems_2013.pdf